

Motion från Victoria Tiblom (SD) om att minska antalet ledamöter i Lunds kommunfullmäktige

Sammanfattning

Victoria Tiblom (SD) har inkommit med motion om att minska antalet ledamöter i Lunds kommunfullmäktige. I motionen föreslås att kommunfullmäktige ska besluta att minska antalet ledamöter från nuvarande 65 till 61, vilket motsvarar det antal mandat som kommunallagen föreskriver för kommuner med mellan 30 000 och 200 000 röstberättigade.

Motionen har överlämnats till kommunfullmäktiges demokratiberedning för beredning. Föreliggande tjänsteskrivelse utgör ett kunskapsunderlag och redogör för de rättsliga förutsättningarna avseende en minskning av antalet ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, eventuella konsekvenser av detsamma vad gäller små partiers möjlighet att erhålla mandat, samt en beräkning av medföljande ekonomiska konsekvenser för kommunen.

Tjänsteskrivelsen överlämnas utan förslag till beslut.

Underlag för beslutet

- Kommunkontorets tjänsteskrivelse 2021-12-21 Motion från Victoria Tiblom (SD) om att minska antalet ledamöter i Lunds kommunfullmäktige
- Motion från Victoria Tiblom (SD) om att minska antalet ledamöter i Lunds kommunfullmäktige, inkommen 2021-10-26

Ärendet

Bakgrund

Frågan om antalet ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige har aktualiserats till följd av rubricerad motion från Victoria Tiblom (SD), vilken inkom till kommunledningskontoret den 26 oktober 2021. Tiblom (SD) föreslår i motionen att Kommunfullmäktige i Lunds kommun ska besluta att sänka antalet ledamöter från

2021-12-21

Diarienummer

KS 2021/0886

nuvarande 65 till 61, detta dels som en signal till den politiska organisationen i stort, dels som en viss besparingsåtgärd rent ekonomiskt. Tiblom (SD) anför i motionen bland annat det av Kommunfullmäktige i Hörby kommun nyligen tagna beslutet att minska antalet ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige, detta från 41 respektive 21 till 31 respektive 15 (2021-10-11 § 227), liksom det faktum att Malmö stad, en kommun med fler röstberättigade, endast har 61 ledamöter i kommunfullmäktige.

Motionen har för beredning överlämnats till kommunfullmäktiges demokratiberedning. I de fall ett ärende endast bereds av en fullmäktigeberedning ska den nämnd vars verksamhetsområde ärendet berör ges möjlighet att yttra sig (5 kap. 27 § kommunallagen). Därtill ska kommunstyrelsen alltid ges tillfälle att yttra sig i ett ärende som har beretts av en fullmäktigeberedning (5 kap. 28 § kommunallagen). Ärendet bedöms inte falla inom någon nämnds verksamhetsområde.

Kommunkontoret har sammanställt föreliggande tjänsteskrivelse, vilken är tänkt att utgöra kunskapsunderlag för demokratiberedningen under dess överläggningar. Tjänsteskrivelsen överlämnas därför till demokratiberedningen utan eget ställningstagande från kommunkontoret.

Föredragning

Den rättsliga reglering som ligger till grund för antalet ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige står att finna i kommunallagen (vidare KL). Av 5 kap. 5 § KL framgår att antalet ledamöter i kommuner med över 36 000 röstberättigade ska bestämmas till ett udda tal och till minst 61. Därpå följande brytpunkt infaller vid 600 000 röstberättigade, vid vilket antalet ledamöter fastställs till ett udda tal och till minst 71. Antalet röstberättigade i Lunds kommun är per den 1 mars 2021 97 943¹, vilket är den uppgift som ska ligga till grund för tillämpningen av brytpunkterna i KL inför valet 2022 (5 kap. 6 §). Viktigt att notera i sammanhanget är att KL anger ett *minsta* antal ledamöter. Detta möjliggör i sin tur för kommunfullmäktige att själv ange ett antal som överstiger vad som fastställs i KL, vilket är fallet i kommunen i dag. Nuvarande antal ledamöter i kommunfullmäktige (65) har för Lunds del varit detsamma sedan valet 1973 (till vilket antalet höjdes från tidigare 51).

¹ Rådata och statistik från Valmyndigheten, publicerad 2021-10-06, <https://www.val.se/valresultat/riksdag-region-och-kommun/2022/radata-och-statistik.html>

2021-12-21

Diarienummer

KS 2021/0886

Avseende ersättare anges att detta antal ska utgöra en viss andel, dock högst hälften, av det antal ledamöter som varje i fullmäktige representerat parti erhåller (5 kap. 8 § KL).

I det fall kommunfullmäktige skulle besluta att justera antalet ledamöter och ersättare ska detta ske senast före utgången av februari månad samma år som val till kommunfullmäktige förrättas (5 kap. 8 § KL), varefter ändringarna träder i kraft i samband med den nya mandatperioden. Det är därmed inte möjligt att vidta några ändringar avseende ledamöter och ersättare i kommunfullmäktige under pågående mandatperiod. En eventuell justering av antalet ledamöter i kommunfullmäktige skulle även medföra att arbetsordningen för kommunfullmäktige behöver justeras i berörd del.

Hur en eventuell minskning av antalet ledamöter i kommunfullmäktige skulle påverka mandatfördelningen i kommande val för de partier som nu är representerade i församlingen kan av förklarliga skäl inte förutspås. Däremot går det att med hjälp av Valmyndighetens valsimulator göra en jämförelse av hur ett förändrat antal ledamöter, från 65 till 61, hade påverkat mandatfördelningen vid föregående val. En dylik simulering ger följande resultat²:

M	C	L	KD	S	V	MP	SD	FI	FNL	Totalt
11	4	9	2	13	6	6	6	2	6	65
10	4	8	2	13	5	6	6	2	5	61

En eventuell förändring av antalet ledamöter i enlighet med vad som föreslås i motionen medför, utifrån 2018 års valresultat, små förändringar i mandatfördelningen. För de allra minsta partierna är mandatfördelningen dock helt oförändrad. Då Lunds kommun utgörs av en sammanhållen valkrets gäller den spärr om 2 % av det totala antalet röster för att ett parti ska erhålla mandat i kommunfullmäktige (14 kap. 6 § vallagen). Utöver denna lagreglerade spärr förekommer den "naturliga spärr" som utgörs av det totala antalet mandat i relation till det antal partier, vilken i mindre kommuner med många partier kan riskera att medföra att partier behöver erhålla en större andel av rösterna än det som lagstiftats för att de facto tilldelas mandat. En sådan risk föreligger dock endast, givet nuvarande antal partier representerade i

² För full tillgång till simulering och parametrar, se:
<https://data.val.se/valsimulator/?l=rkl2018K1281&tm=61>

2021-12-21

Diarienummer

KS 2021/0886

kommunfullmäktige, i det fall antalet mandat understiger 31 ledamöter.

Ledamöter erhåller för sitt deltagande vid kommunfullmäktiges sammanträden ett arvode om 1,2 % av månadsarvodet till heltidssysselsatt kommunalråd³ för påbörjad första timme, och därefter med 0,27 % av samma månadsarvode för varje påbörjad halvtimme, detta upp till maximalt 5,5 timmar per sammanträde och dag (p. 3.1 *Bestämmelser om ekonomisk ersättning till förtroendevalda i Lunds kommun*). För en ledamot som deltar vid kommunfullmäktiges sammanträden, vilka endast i undantagsfall understiger 5,5 timmar, innebär detta ett berättigat arvode om 2 135 kr per sammanträde. Givet att kommunfullmäktige de flesta år sammanträder vid elva tillfällen under ett år (varav två sammanträdestillfällen löper över två mötesdagar) motsvarar det 27 755 kr per ledamot och år (2021 års arvodesnivå). Till detta kommer mindre kostnader för berättigade tillägg liksom ersättning för förlorad arbetsförtjänst, vilket dock hör till undantaget då kommunfullmäktige huvudsakligen sammanträder under kvällstid.

För att kunna fullgöra sitt uppdrag har varje ledamot tillgång till arbetsutrustning i form av en iPad och tillhörande abonnemang, vilket medför en årlig kostnad om 696 kr per år, respektive en inkomstskostnad per mandatperiod om ungefär 5 000 kr.

Antalet ledamöter påverkar även det ekonomiska stöd som partierna årligen erhåller i lokalt stöd från kommunfullmäktige, vilket uppgår till 91 % av ett prisbasbelopp per mandat (§ 2 *Regler för kommunalt partistöd i Lunds kommun*; 43 316 kr per ledamot för 2021).

En förändring av antalet ledamöter i enlighet med motionens förslag skulle således medföra en kostnadsminskning om 292 068 kr per år (exklusive årliga uppräkningsgrunder av kostnadsgrundade belopp, tilläggsersättningar och ersättning för förlorad arbetsförtjänst).

Jämförande data avseende antalet fullmäktigeledamöter respektive röstberättigade i kommuner med jämförbart antal röstberättigade invånare:

Kommun	Röstberättigade per 2021-03-01	Antal ledamöter i kommunfullmäktige
Norrköpings kommun	111 367	85
Jönköpings kommun	110 256	81

³ Arvode för heltidssysselsatt kommunalråd räknas upp årligen, per den 1 januari, med den genomsnittliga procentuella löneökningen för alla anställda i kommunen under föregående år (p. 2 *Bestämmelser om ekonomisk ersättning till förtroendevalda i Lunds kommun*).

2021-12-21

Diarienummer

KS 2021/0886

Umeå kommun	102 176	65
Lunds kommun	97 943	65
Borås kommun	87 646	73
Huddinge kommun	82 814	61
Eskilstuna kommun	81 863	65

Beredning

Ärendet har beretts av kommunkontoret.

Barnets bästa

En barnkonsekvensanalys har inte bedömts relevant i ärendet.

Ekonomiska konsekvenser

Tjänsteskrivelsen överlämnas utan beslutsförslaget och därmed även utan ekonomisk konsekvensbeskrivning utöver vad som anges ovan.

Christoffer Nilsson
Kommundirektör

Vesna Casitovski
Kanslichef

Beslutet skickas till

För kännedom:
Kommunstyrelsen
Motionären